

- ◆ De toets bestaat uit 13 opgaven. Er zijn maximaal 28 punten te behalen.
- ◆ Duur: 60 minuten
- ◆ Werk met een blauwe of zwarte pen; niet met potlood.
- ◆ Sla na elke vraag een regel over.

Opgave 1 (2p)

Zes verkiezingsposters. Zet ze in de juiste chronologische volgorde. Alleen de nummers opschrijven.

 <p>1 Ik stem Mussert</p>	 <p>2 de eerste poster van het cda</p>
 <p>3 Stemt Rood! SDAP</p>	 <p>4 de eerste poster van D'66</p>
 <p>5 Voor de verandering: de eerste poster van Groen Links</p>	 <p>6 opgeheven uit materieele zorgen: katholieke volkspartij</p>

Opgave 2 (1p)

Geef aan welke partij van de zes bovenstaande posters hoort bij de confessionele stroming. Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Opgave 3 (3p)

Gebruik bron 1.

- a. Leg uit wat veel Nederlandse regenten rond 1760 van deze tekst vonden;
- b. Leg uit wat de patriotten rond 1780 van deze tekst vonden;
- c. Leg uit wat Napoleon rond 1800 van deze tekst vond.

Bron 1. Gedeelte uit 'De l'esprit des lois' (Montesquieu 1748)

'Een groot voordeel van de uitoefening van de wetgeving door vertegenwoordigers bestaat hierin, dat deze de nodige bekwaamheid bezitten tot de beraadslaging. Het volk is daartoe in geen geval bekwaam: hierin ligt juist een van de bijzonderste wantoestanden van de democratie.'

Opgave 4 (2p)

In België ontstond onvrede over het beleid van koning Willem I. Noem een kwestie waarover de Belgen ontevreden waren en leg uit waarom hun standpunt past bij het liberalisme.

Opgave 5 (3p)

Leg uit dat Nederland in 1848

- een *constitutionele monarchie* werd met
- een *parlementair stelsel*,
- maar nog *geen democratie* was.

Opgave 6 (2p)

De Staten-Generaal hebben sinds 1848 een controlerende en een wetgevende taak. Het recht van enquête is daarbij een belangrijk instrument. Leg uit waarom dit recht een belangrijke toevoeging aan de grondwet was.

Opgave 7 (3p)

In 1886-1887 werd een parlementaire enquête gehouden naar de toestand in fabrieken en werkplaatsen. Geef aan wat de uitkomst van deze enquête was en leg uit waarom dat leidde tot verdeeldheid onder de liberalen.

Opgave 8 (3p)

Gebruik bron 2.

Leg uit welke visie de tekenaar heeft op de 'pacificatie'. Gebruik drie bronelementen in je uitleg.

Bron 2. Sinter-Cort . De goede sint houdt uitdeeling, prent van Braakensiek (december 1916).

Links vooraan juicht Troelstra, naast hem houdt Kuyper een schooltje vast, achter hen staat Nolens, de katholieke leider, rechts huilt feministe Aletta Jacobs en achter haar zit Cort van der Linden.

Opgave 11 (2p)

Geef een verklaring voor de daling van de ledenaantallen van de NSB in 1936 en betrek daarin een typisch cultureel-politiek verschijnsel van Nederland in het interbellum.

Opgave 12 (2p)

Gebruik bron 6. Het ontstaan van D'66 kan gezien worden als

- een **gevolg** van individualisering en
- een **oorzaak** voor verdere ontzuiling.

Geef voor beide een verklaring en gebruik daarbij voor beide één verschillend bronfragment.

Bron 6. Tekst van de leider van D'66, Hans van Mierlo uit een reclamefilm (1967).

'We waren ongerust over de politieke situatie in ons land, over altijd maar weer hetzelfde gezeur en hetzelfde geharrewar in de regering en de Tweede Kamer
We wilden er zo graag wat aan doen maar wisten niet hoe. Toen hebben we iets gedaan.
We hebben meer mensen om ons heen verzameld en die mensen hebben zich met een Appèl* gericht tot de vele Nederlanders die net als wij ongerust waren. een Appèl met een plan, een plan voor een nieuwe, vitale democratie.
Ja, D'66 hebben we opgericht, Democraten 66.
Tja, ons plan, ons plan voor een nieuw kiesstelsel, voor doorbreking van het oude, vastgeroeste partijpatroon. Ik moet proberen het goed te vertellen.

*Appèl = oproep

Opgave 13 (2p)

Drie feiten.

- Welke Nederlandse politicus uit Schotland werd 'Us verlosser' genoemd?
- Welke SDAP politicus riep in 1918 de revolutie uit en kwam er snel achter dat hij zich had vergist?
- Wat was de naam van de eerste vrouw in de Tweede Kamer?

Einde van de toets